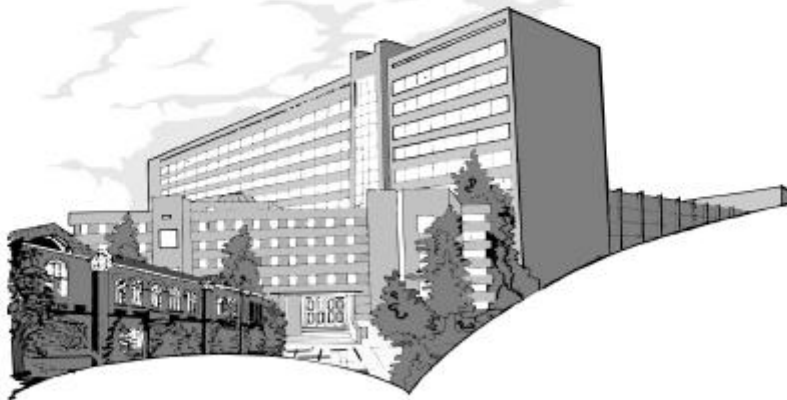

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Соціально-психологічний факультет
Konstanyin Preslavsky university of Shumen faculty of education
Vitautas Magnus university (faculty of Social Sciences)
Департамент освіти, науки та молоді
Херсонської обласної державної адміністрації
Управління освіти Херсонської міської ради

ТВОРЧА МАЙСТЕРНЯ ВИКЛАДАЧА ВИШУ: ЗДОБУТКИ ТА ІННОВАЦІЇ

Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю

3-4 жовтня 2019 р.

Херсон – 2019

УДК 37.09:378.22:364.6(073)
Т 28

*Рекомендовано до друку вченою радою
Херсонського державного університету
Протокол №4 від 28.10.2019 року*

Творча майстерня викладача вишу: Зб. наук. праць за
Т 28 матеріалами Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Херсон, 3-4 жовтня
2019 р.) / за заг. ред. С. В. Копилової. – Херсон: ФОП Вишемир-
ський В. С., 2019. – 108 с.

ISBN 978-617-7783-23-6

У збірнику вміщено матеріали науково-практичної конференції, проведеної кафедрою соціальної роботи, соціальної педагогіки та соціології Херсонського державного університету в м.Херсоні 3-4 жовтня 2019 року.

УДК 37.09:378.22:364.6(073)

ISBN 978-617-7783-23-3

© Автори матеріалів, 2019
© ФОП Вишемирський В.С., 2019

ЗМІСТ

Секція 1

Творчість як механізм розвитку: філософське, соціологічне, психологічне розуміння творчості 6

Бондар А.С.

ТВОРЧА ВЗАЄМОДІЯ ЯК ФАКТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ ГРОМАД 6

Бордюк В.М.

АВТЕНТИЧНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ СТУДЕНТІВ: СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ 9

Дмитренко Т.О., Яресько К.В.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ В ПЕДАГОГІЧНОМУ ПІЗНАННІ ЯК НАПРЯМІ СУЧАСНОЇ НАУКИ 12

Копилова С.В.

ФЕНОМЕН ТВОРЧОСТІ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ НАУКОВОЇ ПАРАДИГМИ 14

Костючков С.К.

СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ 18

Секція 2

Творчий потенціал викладача вишу: умови реалізації 21

Дикуха В.С.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ В СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІЙ РОБОТІ З МОЛОДДЮ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ 21

Огородник В.О.

СЕКТОР СОЦІАЛЬНОЇ ІНКЛЮЗІЇ ЗВО ЯК ОСЕРЕДОК ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА 24

Мартиненко С.О.

ПРОФЕСІЙНА КУЛЬТУРА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ: КРИТЕРІЇ ТА РІВНІ ВСТАНОВЛЕННЯ..... 27

Волошин О.В., Спірідонова О.О.

ПЕРІОДИЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ..... 33

Секція 3	
Особливості професійної підготовки фахівців соціально-гуманітарного профілю	38
Гуріч В.О.	
З ДОСВІДУ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ ВЛЬНОГО ВИБОРУ СТУДЕНТА: ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МОТИВАЦІЯ УЧАСНИКІВ.....	38
Колбіна Т.В.	
ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН	43
Швець Т.М.	
ОСОБЛИВОСТІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ/ПЕДАГОГІВ У ХЕРСОНСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ	46
Секція 4	
Соціокультурні й психологічні детермінанти творчого розвитку особистості	52
Воротинцев С.Ю.	
ПРОСВІТНИЦЬКА РОБОТА ЩОДО ПРОФІЛАКТИКИ ВІЛ/СНІДУ СЕРЕД СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.....	52
Дереш В.С.	
ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ У СІМЕЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	57
Коршун Т.В., Панфілов А.О.	
СОЦІОКУЛЬТУРНІ ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МОЛОДІ.....	60
Коршун Т.В., Величко Р.В.	
НАЦІОНАЛЬНА ТОЛЕРАНТНІСТЬ, НАЦІОНАЛЬНИЙ ІЗОЛЯЦІОНІЗМ ТА КСЕНОФОБИЯ В УКРАЇНІ	62
Коршун Т.В., Ножко О.В.	
СОЦІАЛЬНА СЛУЖБА ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ЯК СУБ'ЄКТ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З МОЛОДЦЮ	65
Спічак Х.М.	
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ ЗДОРОВ'Я ...	68
Федорова О.В.	
ОКУПАЦІЙНА ТЕРАПІЯ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ МЕДИКО- СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ІНВАЛІДАМИ	71

Федорова О.В., Маркова Д. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ІЗ РОЗУМОВОЮ НЕДОСТАТНІСТЮ	77
Федорова О.В., Соколова Т. БУЛІНГ ЯК АКТУАЛЬНА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	80
Черкашина Т.О. ЛУКІЗМ ЯК СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	83
Шапошникова І.В. СОЦІАЛІЗАЦІЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ.....	88
Секція 5	
Інноваційні методика у викладанні професійно	
орієнтованих дисциплін	
91	
Дубовик Л.П., Кострицький В.Г. КОНСТРУЮВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ.....	91
Філіппова В.Д., Ковальська Н.М. КОУЧІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ФАХІВЦІВ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ.....	94
Лопушинський І.П. УПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ.....	97
Cherniavska T. GŁÓWNE CECZY SZKOLENIA SPECJALISTÓW LOGISTYKI W WYŻSZEJ SZKOLE ZAWODOWEJ	100
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	105

Черкашина Т.О.

*кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціальної роботи,
соціальної педагогіки та соціології
Херсонський державний університет
latademi@ukr.net*

ЛУКІЗМ ЯК СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

На сучасному етапі розвитку України відбуваються процеси демократизації та гуманізації суспільства, які сприяють створенню різних можливостей для окремої людини, незалежно від її соціального статусу, національності, віку, статі. Особливої актуальності набувають питання встановлення рівності в усіх сферах суспільного життя, подолання соціальних стереотипів, що століттями впливали на свідомість і поведінку людей.

Стереотипи є невід'ємними атрибутами повсякденного мислення, самоусвідомлення та взаємодії індивідів у соціальному просторі. Вони також є важливою складовою та базою соціалізації, адже за умов відсутності усталених уявлень людині довелося б пізнавати всі речі заново, що в принципі неможливо за умов сьогоденного суспільного устрою – інформаційного суспільства.

Для повноцінного розвитку й самореалізації людині необхідно позбутися обмежень, що накладаються традиційними стереотипами мислення на поведінку особистості.

Соціальні стереотипи чинять значний вплив, коли вони сильні, коли судять про невідомих індивідумів і коли формують політику стосовно цілих груп. Установки, стереотипи, різноманітні норми визначають значну частину поведінки, надають форму ставленню особистості до певного явища, події.

На думку сучасних дослідників, одними з найпоширеніших стереотипів у суспільстві є гендерні стереотипи, расові, а останнім часом, - стереотипи зовнішності [1,2].

Зовнішність людини завжди була чинником привертання уваги до особистості, її діяльності, соціального статусу. За зовнішністю людину не тільки оцінюють, але й дискримінують.

В певні історичні періоди у різних країнах існували певні усталені стандарти зовнішньої привабливості та потворності, що виявлялося не тільки у культурному та естетичному аспекті (вбрання, прикраси), але й у фізичному (будова тіла, фізичні вади).

Сьогодні оцінювання та увага до зовнішності людини не є виключенням. Пропагуються образи сучасних дітей, підлітків, чоловіків/жінок, представників певних професій та видів діяльності; пропагуються стилі вбрання, зачісок, навіть будови тіла та інших фізіологічних параметрів тощо. Це впливає на появу усталених «зразків зовнішності», які є модними в певний проміжок часу й створюють у свідомості людей стереотипи.

Зовнішність у житті сучасної людини є дуже важливим й обов'язковим компонентом її існування. Зовнішність є сукупністю анатомічних, функціональних та соціальних ознак людини, доступних конкретно-чуттєвому відображенню.

Сьогодні ми постійно стикаємося з дискримінацією по зовнішності. Подібне ставлення, на жаль, стало частиною нашого повсякдення і не звертає на себе уваги: наприклад, нас давно не здивувати фейс-контролем на вході в клуб або ресторан. Ми не замислюємося над тим, що в пасажирському транспорті відсутні відповідні за розміром сидячі місця для повних або високих людей. Вважається нормальним, що деякі

компанії не просто підбирають працівників за зовнішніми даними, але і пишаються цим, виставляючи красу співробітників в якості свого досягнення.

Сьогодні стереотипи зовнішності стали важливим соціально-психологічним фактором, що здатний провокувати депресивні стани, оскільки існує висока позитивна кореляція між задоволенням зовнішністю і задоволенням собою.

Однією з досить поширених соціальних проблем, пов'язаних із наявністю у суспільстві стереотипів, сьогодні є саме оцінювання людей за зовнішністю, а також пов'язана з цим поведінка. Ця проблема отримала специфічне найменування - «лукізм» (lookism).

Інформація, що розповсюджується в Інтернеті, через ЗМІ, завдяки рекламі або простому спілкуванню, щодо зовнішності тих чи інших людей, героїв фільмів, публічних осіб і, навіть, мультиплікаційних героїв та їх поведінка розглядаються у якості джерела формування стереотипів зовнішності як у дорослих так і дітей.

Уявлення, сформовані інформацією, служать фоновим знанням для диференціації людей на красивих і непривабливих, що вселяють довіру і відразливіх. Сама по собі диференціація не є проблемою, проте часто на основі засвоєних уявлень і стереотипів відбувається вибір певної моделі поведінки по відношенню до людини з тими чи іншими рисами зовнішності, оцінка людини по її зовнішньому вигляду. Це призводить до дискримінації людини за зовнішністю.

Однак в реальному житті якщо одна особистість отримує переваги завдяки своїй зовнішності, інша виявляється несправедливо обмеженою. Тому проблемою сучасного суспільства є трансляція стереотипів про зовнішність як джерело гіпотетично можливої дискримінації, яку може спричинити їх застосування в реальному житті [3, с. 128-141].

Проблема лукізму раніше розглядалася тільки в контексті етнічної дискримінації. Однак західна соціологія, знайома з

цією проблематикою з 1960-х років, наділяє поняття «дискримінації за зовнішністю» більш широким змістом, застосовуючи його не тільки до поведінки по відношенню до людей іншої національності, а й по відношенню до людей з певними рисами або особливостями зовнішності, такими як колір волосся, комплекція тіла, носіння окулярів або протезів і т.п.

Лукізм став основою для пояснення ставлення до красивих і негарних людей. Джерелом лукізму прийнято вважати різні стереотипи про зовнішність, що зв'язують риси зовнішнього вигляду і якість характеру або спосіб життя, який веде людина [6, с. 67-81].

Лукізм (від англ. look - зовнішність) - дискримінація за зовнішністю, в основі якої лежить оцінювання зовнішності іншої людини. Критерії оцінювання мають соціальне походження. Важливо брати до уваги, що уявлення про якості, нібито властивих власникові тієї чи іншої зовнішності, - множинні: одні й ті ж риси зовнішності, такі, як наявність окулярів або вусів, елементів одягу та ін. викликають у оцінці людей різні асоціації та актуалізують різні стереотипи.

Лукізм має власні різновиди: фетшеймінг - цькування людей із зайвою вагою; ейблізм - дискримінація людей з особливостями розвитку, інвалідністю, психічними розладами і хронічними захворюваннями; ейджизм - дискримінація за віком.

Первинна оцінка за зовнішністю людини є типовою і для українського суспільства. Як приклад можна привести те, що все наполегливіше українські ЗМІ популяризують думку, що цінність жінки полягає в її красі, що красиве тіло забезпечує її привабливість [4, с. 14-19]. Жінки, як соціальна група, набагато частіше невдоволені власним тілом, і ця невдоволеність значно зросла за останні 25 років [7, с. 55-68].

Явище лукізму досить швидко поширюється, ґрунтуючись всього лише на зовнішніх даних, провокуючи робити вибір не на

користь людини. Здається, що дискримінація на основі зовнішності може бути наслідком (звратною стороною) процесів конструювання соціальної ідентичності. Мова в даному випадку йде не стільки про пошуки "себе" і свого місця в цьому світі, а саме про бажання вписатися в соціальне оточення, продемонструвати себе іншим людям у потрібному світлі, показати приналежність до групи. У цій ситуації велику роль відіграє дотримання стандартів соціальної групи.

Оцінювання зовнішності суміжне з багатьма людськими установками: сумнівом, заздрістю, недовірою, ворожістю, агресією тощо. Нерідко воно стає пусковим механізмом подібних почуттів. У свою чергу за їх наявності можна побічно судити про те, чи схильна конкретна людина до лукизму.

За даними фізіологів, 80% інформації про навколишній світ людина отримує за допомогою зору [5, с. 71-77]. Тому сьогодні в зв'язку зі збільшенням кількості інформації, адресованої для зорового сприйняття, поширенням різних візуальних репрезентацій, проблема дискримінації за зовнішнім виглядом стає більш актуальною.

Література:

1. Гендерные различия: Материалы IV межвузовской конференции молодых исследователей «Гендерные отношения в современном обществе: глобальное и локальное»(22-23 октября 2004 г.) / Отв. ред. М.В.Рабжаева. – СПб., 2005. – 384 с.
2. Гендерні стереотипи та ставлення громадськості до гендерних проблем в українському суспільстві / / За ред. Ю.І. Саєнка. - Київ: ВАІТЕ, 2007. - 143 с.
3. Глухова М.Е. Стереотипы внешности в современной детской российской анимации // Вестник Санкт-Петербургского университета. Социология. 2018. Т. 11. Вып. 1. С. 128-141 [Электронный ресурс] / Режим доступа: <https://doi.org/10.21638/11701/spbu12.2018.111>- Название с экрана.
4. Данильченко Т. В. Стереотипи мужності і жіночності в засобах масової комунікації // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Вип. 17. Психологічні науки. – Чернігів: ЧДПУ, 2002. – С. 14 – 19.
5. Орех Е.А. «Любить иных – тяжелый крест». О феномене лукизма // ЧЕЛОВЕК, 2017, № 2, с. 71-77.

6. Орех Е.А. Феномен лукизма и возможности его социологического анализа // Социологический журнал. 2016. № 3. С. 67–81. DOI: 10.19181/socjour.2016.22.3.4585.
7. Forbes G. B. Body Dissatisfaction in Women and Men: The Role of Gender-Typing and Self-Esteem // Sex Roles. – 2001. – V. 43. – P. 55 – 68.

